

Երևանի «Մխիթար Սեբաստացի» կրթահամալիր

Ջետազոտական աշխատանք

«Էլ Կլասիկո»-ն և հայկական «Էլ Կլասիկո»-ն

**Սովորող՝ Դավիթ Արտեմյան
Աշխատանքի ղեկավար՝ Ռուզաննա Սարգսյան**

2023-2024 ուս.տարի

Բովանդակություն

- Ներածություն.....Էջ 2-3
- Գլուխ 1.Ի՞նչ նշանակում «Էլ Կլասիկո».....Էջ 4
- Գլուխ 2. «Էլ Կլասիկո»-ի պատմությունը.....Էջ 5-6
- Գլուխ 3. «Էլ Կլասիկո»-ն 1902-1960 թթ.....Էջ 7-14
- Գլուխ 4 «Էլ Կլասիկո»1961 - 1990 թթ.....Էջ15-18
- Գլուխ 5 «Էլ Կլասիկո»1991 - 2000 թթ.....Էջ 19
- Գլուխ 6 «Էլ Կլասիկո»2001 - 2010 թթ.....Էջ 20
- Գլուխ 7 Կրիշտիանու Ռոնալդու և Լիոնել Մեսսի.....Էջ 21-22
- Գլուխ 8 Ներկայիս «Էլ Կլասիկո»-ն.....Էջ 23-24
- Գլուխ 9 Փյունիկ-Ուրարտու. հայկական«Էլ Կլասիկո»...Էջ 25-30
- Եզրակացություն.....Էջ 31-32
- Օգտագործված գրականության ցանկ.....Էջ 33

Ներածություն

Առանց չափազանցության ֆուտբոլը կարելի է համարել աշխարհի ամենահայտնի և ամենատարածված սպորտաձևը:

Ֆուտբոլային հանդիպումները ունեն բազմամիլիոնանոց հեռուստադիտողներ ,ինչի համար էլ մեկը մյուսի հետևից բացվում են ֆուտբոլային դպրոցներ:

Էլ-Կլասիկոն ուղղակի մրցամարտ չէ, այլ՝ վերֆուտբոլային իրադարձություն, որում առճակատվում են քաղաքականությունը, տարբեր մշակույթներն ու մենթալիտետները:

Էլ-Կլասիկոն դա նաև Կատալոնիայի համար հերթական հնարավորություն է՝ դրսևորելու իր անջատողական մկրտումներն ու անկախության ձգտման ազգային ոգին:

Այս դիմակայության առանձնահատկությունն ավելի քան մեկդարյա պատմություն ունի, իր մեջ ներառելով Իսպանիայի գրեթե ողջ նորագույն պատմությունը:

Չետագոտական աշխատանքի ընթացքում կպարզենք թե ի՞նչ ճանապարհ են անցել ակումբները , կուսումնասիրենք էլ Կլասիկոյի զարգացման պատմությունը և կհասկանաք , թե ինչպես է ծագել հակամարտությունը երկու ակումբների միջև, ինչպիսի՞

խոչընդոտներ են ունեցել , ովքե՞ր են լավագույն խաղացողները տարբեր ժամանակաշրջանում, ինչպե՞ս է ֆուտբոլի պատճառով քաղաքական լարվածություն առաջանում Կատալոնիայի և

Իսպանական պետության միջև , նաև անրադարձ կկատարվի հայկական ֆուտբոլային երկու ակումբներին՝ Փյունիկին և

Ուրարտույին, քանի որ այս երկու ակումբների հանդիպումներն են

անցնում ամենալարվածը և նրանց հանդիպումներն էլ կարող ենք համարել հայկական «Էլ Կլասիկո»:

Այս թեման արդիական է, քանի որ աշխարհում 240 միլիոն մարդ զբաղվում է \$ուտբոլով, սա նշանակում է , որ աշխարհում ամեն 25-րդ մարդ խաղում է և հետաքրքրված է \$ուտբոլ: Իսկ այս ակումբները ունեն նաև մեծ երկրպագուների բանակ նաև Ջայաստանում:

\$ուտբոլը գլոբալ մշակութային երևույթ է, որը գերազանցում է սահմանները և մեծ ազդեցություն ունի բազմաթիվ երկրների հասարակության, քաղաքականության և տնտեսության վրա:

Գլուխ 1

Ի՞նչ նշանակում «Էլ Կլասիկո»

Պատմականորեն «Էլ Կլասիկո» տերմինը (իսպաներեն նշանակում է «դասական») իսպանիայի առաջնությունում օգտագործվել է նշելու այն ակումբների միջև հանդիպումները, որոնք հանդիպել են միմյանց ամենաշատը: Իսպանիայի առաջնությունում այդպիսի երեք ակումբ կա՝ Մադրիդի «Ռեալը», «Բարսելոնան» և Բիլբաոյի «Ատլետիկոն»:

Էլ Կլասիկոն «Ռեալ Մադրիդ»-«Բարսելոնա» ակումբների միջև ֆուտբոլային հանդիպումն է:

«Ռեալ Մադրիդ»-«Բարսելոնա» ակումբները մինչ այժմ անց են կացրել 256 հանդիպում:

Բարսելոնա	Ռեալ Մադրիդ	Ոչ ոքի
100	104	52

Վերջին տասնամյակներում «Ռեալի» և «Բարսելոնայի» միջև հանդիպումները դուրս են եկել բացառապես իսպանիայի առաջնության շրջանակներից, դրանք ձեռք են բերել համաշխարհային նշանակություն:

Սրանք աշխարհի երկու լավագույն ակումբների հանդիպումներն են: Անկախ նրանից, թե որ մրցաշարում են նրանք անցկացվում, նրանք գրավում են ողջ աշխարհի ուշադրությունը: Իսկ «Էլ Կլասիկո» տերմինն այժմ ասոցացվում է բացառապես այս դիմակայության հետ:

Գլուխ 2

« ԷԼ ԿԼԱՍԻԿՈՒՄ »-Ի ԱՄԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բարսելոնա ֆուտբոլային ակումբի պատմությունը

Բարսելոնա ֆուտբոլային ակումբը ծնվել է 1898 թվականին շվեյցարացի բիզնեսմեն Ջանս Գամպերի թեթև ձեռքով: Նա ծնվել է 1877 թվականի նոյեմբերի 22-ին Շվեյցարիայի Վինտերթհոլը քաղաքում: 1899 թվականի հոկտեմբերի 22-ին Բարսելոնայի ամսագրերում նա հայտարարություն է անում ֆուտբոլիստների հավաքագրման մասին:

Ջանս Գամպերը, ով Բարսելոնայում հայտնի էր որպես Խուան Գամպեր, կատալոնիայի մայրաքաղաք է տեղափոխվել 1898 թվականին, իսկ արդեն 1899-ի նոյեմբերի 29-ին տեղի ունեցավ ակումբի առաջին ժողովը, որը գլխավորեց Գամպերը: Ակումբի առաջին նախագահը դարձավ անգլիացի Վոլտեր Ուայլդը, ով իր հիմնական պարտականությունները համատեղում էր ֆուտբոլիստի պարտականությունների հետ:

Բարսելոնան դարձավ Խպանիայում հիմնադրված 19-րդ ֆուտբոլային ակումբը: Քանի որ նրանցից շատերն այլևս գոյություն չունեն, «Բարսելոնան» ներկայումս Խպանիայի երրորդ ամենահին ակումբն է «Ռեկրեատիվոյից» (1889 թ.) և «Աթլետիկ Բիլբաոյից» (1898 թ.) հետո:

Ռեալ Մադրիդ ֆուտբոլային ակումբի պատմությունը

Ռեալ Մադրիդ ՖԱ (իսպ.՝ Real Madrid Club de Fútbol, անգլ.՝ Madrid Royal Football Club, առավել հայտնի որպես Real Madrid, Los Blancos, Los Merengues), իսպանական պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային ակումբ է Մադրիդ քաղաքից: Ստեղծվել է 1902 թվականին և նույն տարվանից հանդես է գալիս ավանդական տնային սպիտակ մարզաշապիկով: Ռեալ իսպաներեն նշանակում է արքայական, և այս անվանումն ստացել է Իսպանիայի թագավոր Ալֆոնսո XIII-ի կողմից 1920 թվականին: Մադրիդի «Ռեալը» Իսպանիայի 5-րդ ամենահին գործող ակումբն է:

Մասնակցում է Լա Լիգային և համարվում է 20-րդ դարի ամենահաջողակ ակումբը:

Ակումբն իր տնային խաղերն անցկացնում է Մադրիդում գտնվող Սանտիագո Բերնաբեու մարզադաշտում 1947 թվականից: 2000 թվականի դեկտեմբերի 23-ին ՖԻՖԱ-ն Ռեալին պարգևատրել է «20-րդ դարի լավագույն ակումբ» մրցանակով: Ռեալն ամենահաջողակ ակումբն է նաև ՌԷՖԱ-ի ակումբային գավաթներով:

Գլուխ 3

«ԷԼ ԿԼԱՍԻԿ»-Ն 1902-1960 ԹԹ

Ե՞րբ է տեղի ունեցել առաջին «ԷԼ ԿԼԱՍԻԿ»-ն:

Այս հարցին այնքան էլ հեշտ չէ պատասխանել: Ինչպես ակումբների հիմնադրման ամսաթվի դեպքում, այնպես էլ եղել է առաջին ոչ պաշտոնական և առաջին պաշտոնական հանդիպումը: Ոմանք էլ Կլասիկոների վիճակագրության մեջ հաշվում են 1902 թվականի հանդիպումը, մյուսները՝ ոչ:

Այսպիսով, Մադրիդի «Ռեալի» և «Բարսելոնայի» միջև առաջին (ոչ պաշտոնական) հանդիպումը տեղի ունեցավ 1902 թվականի մայիսի 13-ին, առավոտյան ժամը 11-ին, Մադրիդում, որպես Իսպանիայի առաջին ազգային մրցաշարի՝ Թագադրման գավաթի, որը հետագայում կոչվեց Արքայի գավաթ: Մրցաշարը կազմակերպել էր Մադրիդի «Ռեալի» նախագահ Կառլոս Պադրոսը՝ ի պատիվ Ալֆոնսո XIII թագավորի (երկրի կառավարությունն մտնելու պատվին):

Թագավորի պատվին երկրում տեղի են ունեցել բազմաթիվ տոնակատարություններ, տոնախմբություններ, ինչպես նաև ցլամարտեր: Ինչ վերաբերում է ֆուտբոլային հանդիպմանը, ապա «Բարսելոնան» հաղթեց 3:1 հաշվով: Ջոնսոնը գոլի հեղինակ է դարձել Մադրիդի «Ռեալի» կազմում, Ստայնբերգը (2), իսկ Գամպերը՝ 11 մետրանոցից՝ «Բարսելոնայի» կազմում: Այդ օրերին Իսպանիայում ֆուտբոլ էին խաղում հիմնականում արտասահմանցիները:

Առաջին պաշտոնական հանդիպումը և մեծ սկանդալը

Մադրիդի «Ռեալի» և «Բարսելոնայի» միջև մրցակցությունը, ամենաթեժերից մեկն է սպորտի աշխարհում: Այս դառը

մրցակցությունը դուրս է գալիս ֆուտբոլի դաշտից և իր մեջ ներառում է խորը քաղաքական, մշակութային և պատմական բաժանումներ: Մրցակցությունը սկիզբ է առել 20-րդ դարի սկզբից, երբ «Բարսելոնան» դիտվում էր որպես կատալոնական ինքնության և հպարտության խորհրդանիշ: Մյուս կողմից, Մադրիդի «Ռեալը» ասոցացվել է իսպանական միապետության և կենտրոնական իշխանության հետ: Այս պատմական ֆոնը սաստկացրեց մրցակցությունը:

Ակումբների միջեւ առաջին պաշտոնական հանդիպումը կայացել է 14 տարի անց՝ 1916 թվականի մարտի 26-ին: Յետո միանգամից... Իսպանիայի գավաթի խաղարկության 1/2 եզրափակչի 4 հանդիպում. Դա տեղի է ունեցել այն պատճառով, որ առաջին խաղում «Բարսելոնան» հաղթել է 2:1 հաշվով, իսկ մադրիդցիները՝ պատասխան խաղում՝ 4:1: Այն ժամանակվա կանոնադրությունը հաշվի չէր առնում գուլերի տարբերությունը: Արդյունքների հավասարության դեպքում ենթադրվում էր լրացուցիչ հանդիպում: Այդ ժամանակ սկսվեց ամբողջ զվարճանքը: Մրցակցությունը ծնվեց, երբ մահացավ ֆուտբոլը...

Նախատեսված է երրորդ հանդիպումը: Քանի որ թիմերը որոշել են գումար խնայել, իսկ վերջին խաղն անցկացվել է Մադրիդում, որոշվել է, որ «ոսկե» հանդիպումը նույնպես կայանալու է Մադրիդում՝ 2 օր անց: Ֆուտբոլիստները հազիվ ժամանակ ունեցան վերականգնվելու: Մենամարտն իր էմոցիոնալ ինտենսիվությամբ Էպիկական ու անգերազանցելի ստացվեց, բայց ոչինչ չորոշեց, քանի որ ոչ-ոքի՝ 6-6 :

Միաժամանակ ավարտվեց կանոնակարգված ժամանակը 4-4 հաշվով: Լրացուցիչ ժամանակում մադրիդցիներն առաջինն առաջ անցան հաշվի մեջ, սակայն «Բարսելոնան» պատասխանեց երկու

գնդակով: Բայց ավարտից 3 րոպե առաջ Դոն Սանտյագո
Բեռնարբուն իրացրեց 11 մետրանոցը: «Բլանկոների» համար սա 3-
րդ 11 մետրանոցն էր, սակայն ակումբի ապագա նախագահը
Նրանցից մեկը չիրացրեց, ուստի որոշվեց 4-րդ հանդիպումն
անցկացնել հենց հաջորդ օրը:

Իսկական ֆուտբոլային մարաթոն, աներևակայելի այս օրերին:

«Բեռնարբուն» խաղավարտից քիչ առաջ բաց թողեց տեղը և
չկարողացավ կանխել... 2-2 ոչ-ոքին, որը գրանցված էր
խաղատախտակի վրա, երբ ավարտվեց 90 րոպեն:

Լրացուցիչ ժամանակում «Ռեալը» երկու գոլ խփեց, սակայն
կատալոնացիները համարեցին, որ երկրորդ գոլը կանոնների
համաձայն խփված չէ, և ավարտից 7 րոպե առաջ ի նշան բողոքի
լքեցին խաղադաշտը: Արդյունքում մադրիդցիները դուրս եկան
եզրափակիչ, որում պարտվեցին «Ատլետիկին» (4:0):

Այդ տղաները, իրենց ասպարեզում առաջամարտիկները, չգիտեին,
որ իրենք են դրել ֆուտբոլի պատմության ամենադառը
մրցակցության սկիզբը:

Առաջին «Էլ Կլասիկո»-ն Իսպանիայի առաջնությունում
կայացել է Բարսելոնայի Լես Կորտս մարզադաշտում 1929
թվականի փետրվարի 17-ին:

«Բլանկոները» այս խաղում հաղթեցին 1:2 հաշվով՝ շնորհիվ
Կանարյան կղզիների բնակիչ Ռաֆայել Մորայի երկու գուլերի:
Մադրիդի ճամարտիկները կայացած երկրորդ տուրի խաղում
«Կապուլյո նոնաբարերը» հաղթեցին 0:1 հաշվով: «Բարսելոնան»
հաղթեց Իսպանիայի առաջնության առաջին խաղում.

1936 թվականին սկսվեց Իսպանիայի քաղաքացիական
պատերազմը, որը երկիրը թողեց առանց ֆուտբոլի և ավերակների:
Իսպանիայի առաջնությունը չանցկացվեց երեք տարի:

Պատերազմից առաջ վերջին Կլասիկոն տեղի ունեցավ 1936 թվականի մարտի 22-ին (լուսանկարում) Chamartin-ում:

Իսպանիայի քաղաքացիական պատերազմից հետո առաջին Էլ Կլասիկոն տեղի ունեցավ 1940 թվականի հունվարի 28-ին:

1943 թվականին թիմերը հանդիպեցին Copa del Rey-ի

կիսաեզրափակչում: «Բարսելոնան» առաջին խաղում հաղթել էր

3:0 հաշվով: Մադրիդում իսկական իրարանցում է առաջացրել

Բարսելոնայում կայացած հանդիպման քրոնիկոնը:

Էդուարդո Թեուսան (Նախկին ակումբի խաղացող) դժգոհեց

դատավորից, որին ահաբեկել էր հանրության ագրեսիվ

վերաբերմունքը: Պատասխան խաղի բոլոր տոմսերը վաճառվել էին

և սուղում էին ամբողջ խաղի ընթացքում: Մարզադաշտում տիրում

էր յուրահատուկ մթնոլորտ, որից խուճապի էր ենթարկել

«Բարսելոնայի» ֆուտբոլիստներին: Մադրիդցիները հաղթեցին

սկանդալային 11:1 հաշվով: Խաղը տեղի է ունեցել հունիսի 13-ին:

Դա «Էլ Կլասիկո»-ի պատմության մեջ ամենամեծ հաշիվն էր:

Բարինազան խփել է 4 գնդակ, Պրուդենը՝ երեք, Ալոնսոն՝ երկու,

Կուրտան և Բոտելլան՝ մեկական: Խաղի 89-րդ րոպեին Մարտինը

գրավեց Բարսայի դարպասը:

Երկու մենամարտերի թշնամական միջավայրը դրդեց մարզական և

քաղաքական իշխանություններին պահանջել երկու

Նախագահների հրաժարականը:

Ակումբների հաշտեցման փորձ և Նոր սկանդալ

Կատալոնիա վերադառնալուց հետո «Բարսելոնայի» Նախագահ

Էնրիկե Պինեյրոն հրաժարական տվեց, նրան փոխարինեց Խոսե

Ալբերտը և 36 օր անց լքեց պաշտոնը, իսկ մամուլը հարձակվեց

թիմի վրա զայրացած քննադատությամբ.« Պետք չէ արդարացումներ փնտրել,«Բարսելոնան» ոչ լավ, ոչ վատ խաղաց. Նա պարզապես բացակայում էր»:: Այս խոսքերի հեղինակը երիտասարդ կատալունացի լրագրող Խուան Անտոնիո Սամարանչն էր, ով տարիներ անց դարձավ Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ...

Այս խաղը բազմաթիվ տարբեր պատմությունների տեղիք տվեց, որ զինված մարդիկ խաղից առաջ ներխուժել են Բարսելոնայի հանդերձարան և սպառնացել բռնությամբ, եթե չպարտվեն հանդիպումը: Մեկ այլ վարկածի համաձայն, ընդհակառակը, նրանց զգուշացրել են հեռու մնալ զայրացած տրիբունաներից, իսկ ողջ հանդիպման ընթացքում սալաքարերով պաշարել են Բարսելոնայի խաղացողներին:

Մադրիդը նույնպես կորցրեց իր նախագահին: Անտոնիո Սանտոս Պերալբան նույնպես ստիպված է եղել հրաժարական տալ: Իսկ նրա փոխարեն ընտրվեց Սանտյագո Բեռնաբեուն: Նախկին խաղացող, քարտուղար և նույնիսկ մարզիչ մինչև քաղաքացիական պատերազմը:

Նրա առաջին պատվերը (սեպտեմբերի 15) եղել է բարելավել հարաբերությունները Բարսելոնայի հետ, որին նա առաջարկել է երկու ընկերական հանդիպում անցկացնել այսպես կոչված Concordia Cup-ի համար: Առաջինը խաղը տեղի ունեցավ հոկտեմբերի 31-ին Մադրիդում, դա ակումբի լեգենդ և «Բեռնաբեուի» ժամանակակից Խուանիտո Մոնհարդիսի պատվին էր: Ընդունելությունն էին կազմակերպել, ակումբի անդամներին հյուրասիրել քաղաքապետարանում, Տոլեդոյում այցելել են

Ալկազար, որից հետո ընթերցել են միասին: «Բարսայի» յուրաքանչյուր խաղացողի նվիրեցին ոսկե կրակայրիչ: Այնուհետ թիմերը միմյանց հետ ոչ-ոքի խաղացին:

Պատասխան հանդիպումը կայացել է դեկտեմբերի 26-ին:

Ընկերության այս պատկերն ամրապնդելու համար թիմերը միասին մարզվել են Վալվիդրերայի սոճու անտառում: Խաղից առաջ «Բարսելոնայի» նախագահը սեղմելու մադրիդցիների ձեռքն ու յուրաքանչյուրին մեկական ժամացույց նվիրել: Բարսելոնան հաղթեց 4-0 հաշվով:

Այսպես հարթվեց ակումբների պատմության մեջ ամենահայտնի սկանդալը՝ մտերիմ թշնամիներից վերածվեցին դառն ընկերների: Եվ երևի մենք երբեք չէինք իմանա իրական էլ Կլասիկոյի համը, եթե հանկարծ տեղի չունենար հետևյալ իրադարձությունը...

1944/45 մրցաշրջանից առաջ Մադրիդի «Ռեալը» գնեց «Տոլեդոյի» կիսապաշտպան Ռաֆայել Խունտային: Նա հիանալի մրցաշրջան անցկացրեց, խփեց 9 գոլ և կարևոր խաղացող էր թիմի համար:

«Բարսելոնան» հետաքրքրվել է խաղացողով և հարցում է ուղարկել՝ պարզելու, թե արդյոք նա սիրողական պայմանագիր ունի: Այն ժամանակ ակումբները չէին կարող պահպանել սիրողական պայմանագրով խաղացողին, եթե ցանկանում էին հեռանալ: Կանոնների համաձայն՝ արգելվում էր ուղիղ կապ հաստատել խաղացողի հետ՝ նախապես չքննարկելով նրա տրանսֆերը ակումբի հետ: Ռաֆան Մադրիդին ասել է, որ «Բարսելոնան» կապ էր հաստատել իր հետ:

1945 թվականի հուլիսն էր: Ձեռքի տակ եղած ապացույցներով՝ Բեռնաբեուն բողոք է ներկայացրել Ֆեդերացիային, որը նույնիսկ Լաբուենային երկու տարով զրկել է իր պարտականություններից:

Ռաֆան տուգանվել է և արգելվել է միանալ «Բարսային» հաջորդ երկու մրցաշրջաններում:

Ինքը՝ Ռաֆայել Խունտան, երեք տարի խաղաց Մադրիդում:

Բայց նրա անունը միշտ կապվելու է երկու մեծ ակումբների միջև խաղաղության պայմանագրի խախտման հետ:

1951 - 1960 թթ -Դի Ստեֆանոյի տեղափոխությունը և հեռուստատեսային առաջին Էլ Կլասիկոյի պատմությունը

Դի Ստեֆանոյի տեղափոխությունը «Ռեալ Մադրիդ» լավագույնս պատմում է հենց ինքը՝ ֆուտբոլիստը:

«Սա երկար պատմություն է, և դժվար է այն մի քանի բառով ամփոփել: Միլոնարիոս ակումբը ուներ ինձ հետ պայմանագիր մինչև 1954 թվականը, որից հետո ես ստիպված էի վերադառնալ Ռիվեր: Մադրիդի «Ռեալը» կապ հաստատեց Միլոնարիոս ակումբի հետ, մինչդեռ «Բարսելոնան» բանակցում էր հենց ինձ հետ:

Նախագահն ասաց, որ կարող է ինձ պահել մեկ մրցաշրջան,

նույնիսկ եթե ես չխաղայի: Արդյունքում, Մադրիդի «Ռեալը»

Միլոնարիոսին վճարեց 1,350,000 պեսետա, որը նրանք խնդրեցին

տրանսֆերի համար և մինչև հոկտեմբեր ամիսը 54 թվականի ես

Մադրիդի խաղացող էի, սակայն «Բարսելոնան» արդեն վճարել էր

ինձ 2 միլիոն՝ տրանսֆերային գումարի 50 տոկոսը: Երբ եկա

Իսպանիա, եկա Բարսելոնա խաղալու: Սկզբում կարող էի մարզվել

նրանց հետ, քանի որ ինձ թույլ չէին տալիս խաղալ, բայց հետո ինձ

արգելեցին մարզվել, մինչև որոշում կայացվեց այս գործով:

Ես պետք է յուրաքանչյուր թիմում մեկ տարի խաղայի : Դա այնքան

քաղաքական սխալ հաշվարկ էր, որ ոչ ոք չէր հավատում: Ես պետք

է Մադրիդ գնայի , բայց այլեւս չէի ցանկանա վերադառնալ

Բարսելոնա: Ֆուտբոլային աշխարհում կատարյալ ապուշ կլինեի, եթե համաձայնվեի դրան»:

Առաջին «Էլ Կլասիկո»-ն հեռուստատեսությամբ

Կատալոնացիները յոթ տարի չէին հաղթել Իսպանիայի առաջնությունում և ցանկանում էին նվաճել Եվրագավաթը, սակայն այս մրցաշարի առաջին երեք խաղերում հաղթող դարձավ Մադրիդի «Ռեալը»: 1959 թվականի փետրվարի 15-ին Մադրիդի «Ռեալը» և «Բարսելոնան» խաղացին «Բեռնաբեռում» Իսպանիայի առաջնության շրջանակներում: Այս հանդիպումը հեռուստատեսությամբ հեռարձակվեց առաջին անգամ: Կատալոնիայի մայրաքաղաքում հեռուստացույցներն անհետացել էին խանութների դարակներից:

Բարսելոնայում երեք օրում վաճառվել է վեց հազար հեռուստացույց: Նույնիսկ վաճառվեց ցուցափեղկերում եղածները: Այդ օրերին վաճառեցին ճիշտ այնքան հեռուստացույց, որքան նախկինում վաճառվել էր Իսպանիայում:

Բարսելոնայում հանդիպումը սպասվածի պես չստացվեց: Մադրիդցիները հաղթեցին Յերերայի՝ 78-րդ րոպեին խփած գուլի շնորհիվ:

Բայց, այնուամենայնիվ, Իսպանիայի այդ առաջնությունում հաղթեց հենց «Բարսելոնան»՝ մադրիդցիներից 4 միավոր առաջ լինելով: Իրենց հերթին մադրիդցիները չորրորդ անգամ անընդմեջ նվաճեցին Եվրոպայի գավաթը:

Գլուխ 4

«ԷԼ ԿԼԱՍԻԿՈ»-Ն 1961 - 1990 թվականներին

1961 թվականին Բարսելոնան հասավ Չեմպիոնների գավաթի եզրափակիչ, որտեղ պարտվեց Բենֆիկային: 1964 թվականին Դի Ստեֆանոն հեռացավ Մադրիդի «Ռեալից»:

Այս ընթացքում մադրիդցիները դեռ կհաղթեն Չեմպիոնների վեցերորդ գավաթը և վեց անգամ կհաղթեն Իսպանիայի առաջնությունը:

Ապակե շշերը եզրափակչում

11 հուլիսի 1968 թ.:

Այս հանդիպումը «ԷԼ ԿԼԱՍԻԿՈ»-ի միակ եզրափակիչն էր, որը չեն խաղացել չեզոք դաշտում: Այն պատմության մեջ մտավ որպես «շշերի եզրափակիչ», քանի որ ավարտվեց երկրպագուների կողմից խաղադաշտ նետված շշերի կարկուտի ուղեկցությամբ: Այդ ժամանակվանից մարզադաշտերում արգելվել է ապակե շշերի վաճառքը:

«Բարսելոնը, չնայած ամեն ինչին, կարողացավ հերոսական հաղթանակի հասնել ծայրահեղ թշնամական մթնոլորտում», - գրում է Բարսելոնայի կայքը:

Այս եզրափակիչը հիշվում է նաև «Բարսելոնայի» նախագահ Նարցիս դե Կարերասի «No fotem» հայտնի արտահայտության ծնունդով: Եվ դա տեղի ունեցավ այսպես.

Նախարար Կամիլո Ալոնսո Վեգայի կինը մոտեցավ Դոն Բեռնաբեուլին. «Սանտյագո, մենք պարտվեցինք: Ի՞նչ

անհաջողություն: Իսկ նրա ամուսինը՝ Նախարարը, հասկանալով, որ դե Կարերասը դա լսել է, նրան ասաց. «Ռամոնա, գնա և շնորհավորիր «Բարսելոնայի» նախագահին: Նա ամաչելով ասաց Դե Կարերասին. «Օ, իհարկե, իհարկե... քեզ պետք է շնորհավորել, որովհետև... «Բարսելոնան» նույնպես Իսպանիա է, այնպես չէ՞»: «Բարսելոնայի» նախագահը նրան կատալոններեն պատասխանեց. «No fotem»,որը թարգմանաբար նշանակում է՝ «Սենյորա... կորե՛ք»: Ի դեպ, հենց դե Կարերասն էր իր նախընտրական քարոզարշավի ժամանակ հորինել հայտնի կարգախոսը՝ «Ավելին, քան ակումբը»:

1973 թվականի ամռանը Մադրիդի «Ռեալը» և «Բարսելոնան» պայքարում էին ժամանակի լավագույն խաղացող Յոհան Կրոյֆին ձեռք բերելու իրավունքի համար:

Այն ժամանակ միջազգային Philips ընկերությունը հսկայական ազդեցություն ուներ «Այաքսի» գործերի վրա, որի համար խաղում էր Կրոյֆը, և նրանք մեծ գումարներ ներդրեցին «Սանտյագո Բեռնաբեու» մարզադաշտում գովազդելու համար: Հոլանդական ընկերության ղեկավարությունը կարծում էր, որ իրենց իմիջի համար շատ ձեռնտու կլինի, եթե Կրոյֆը հայտնվի Մադրիդի «Ռեալում» և բանակցություններ մղի այս ուղղությամբ: Նրանք ակտիվ բանակցություններ էին վարում Մադրիդի նախագահ Սանտյագո Բեռնաբեուի հետ, սակայն դրանք ընդհատվեցին հենց այն պահին, երբ Դոն Բեռնաբեուն իմացավ, թե Յոհան Կրոյֆը որքան է ցանկանում վաստակել: Ավելի ուշ Կրոյֆը բոլորին ասաց, որ իրականում ամբողջ կյանքում երազել է խաղալ Բարսելոնայում: Բայց հետո նա պահանջեց ավելի բարձր աշխատավարձ, քան ցանկացած մադրիդցի: «Սա անընդունելի է», - պատասխանեց Բեռնաբեուն: «Ոչ մի նորեկ չի ստանա ավելին, քան թիմի արժանի

խաղացողները: Եթե նա ցանկանում է բարձր աշխատավարձ, ապա պետք է այն վաստակի խաղադաշտում»: Եվ Կրոյֆն ընդունեց «Բարսելոնայի» առաջարկը, որը նրան ամսական 10000 դոլար ավել էր առաջարկում:

Այսպիսով, Բարսելոնան խաղադրույք կատարեց հոլանդացիների վրա՝ գլխավոր մարզչի պաշտոնում հրավիրելով նաև Ռինուս Միխելսին: Մադրիդը հույսը դրեց գերմանացիների վրա, իսկ գերմանա-հոլանդական դիմակայությունը շարունակվեց Իսպանիայի ֆուտբոլային դաշտերում:

1973 թվականին սպիտակ մարզաշապիկը կրում էր այն ժամանակ Եվրոպայի առաջատար կիսապաշտպան Գյունտեր Նետցերը: Նեցերը դարձավ առաջին գերմանացի խաղացողը ոչ միայն Մադրիդի «Ռեալի», այլ նաև իսպանական Լա լիգայի պատմության մեջ: Մեկ տարի անց նոր մարզիչ Միլան Միլանիչի պնդմամբ ձեռք բերվեց նաև Փոլ Բրայտները: Այսպես սկսվեց Գերմանիայի և Իսպանիայի ֆուտբոլային հարաբերությունների պատմությունը, որը շարունակվում է մինչ օրս:

Դիեգո Մարադոնա. 1982 թվականին Բարսելոնան համաշխարհային ֆուտբոլում առաջատար դառնալու հայտ ներկայացրեց՝ ռեկորդային 3,45 միլիոն դոլարով ձեռք բերեց Դիեգո Մարադոնային: Արգենտինացին հաճախ էր վնասվածքներ ստանում, նա ինքն էլ չի սիրում հիշել իր հայտնի կարիերայի այս հատվածը, սակայն «Բարսելոնան» չսահմանափակվեց Մարադոնայով՝ հրավիրելով գերմանացի Բերնդ Շուստերին և այլոց:

Իսկ ի՞նչ էր անում «Ռեալը»:

Այսպիսով, 1983 թվականն էր: Առաջին թիմը գլխավորել է անձամբ Ալֆրեդո դի Ստեֆանոն: 80-ականների սկիզբը ամենահաջող

շրջանը չէր ակումբի պատմության մեջ: Մադրիդի «Ռեալը» զբաղեցրել է 2-րդ կամ 3-րդ տեղը Իսպանիայի առաջնությունում, պարտվել է եվրագավաթների երկու եզրափակիչներում՝ 81-րդ եվրագավաթների եզրափակչում «Լիվերպուլից», և Եվրոպայի գավաթակիրների գավաթի 83-րդ եզրափակիչում՝ «Աբերդին»-ից: Իսկ իսպանական ֆուտբոլում տիրում էին բասկյան ակումբները՝ «Ատլետիկո» ու «Ռեալ Սոսյեդադը»: Իսկ 82-րդ աշխարհի առաջնությունը, որը տեղի ունեցավ Իսպանիայում, ավելի շատ ճնշող մտքեր թողեց, քան ուրախ: Համաշխարհային փոփոխություններ էին պետք: 1983 թվականի դեկտեմբերի 4-ը դարձավ շրջադարձային օր մադրիդցիների համար: Մանուլո Սանչիսը և Մարտին Վասկեսը նշեցին հրեակց դեբյուտը Մուրսիայի դեմ խաղում, օր, որով սկսվեց Մադրիդի «Ռեալի» պատմության ամենագեղեցիկ էջերից մեկը: Սրանք կանտերայի երիտասարդ տղաների առաջին քայլերն էին, որոնց հետո միացան Բուտրագենյոն, Պարդեսան և Միշելը: Հնգյակը 5 անգամ անընդմեջ հաղթել է Իսպանիայի առաջնությունը: Բայց նա երբեք չկարողացավ նվաճել գլխավոր գավաթը՝ Չեմպիոնների գավաթը:

Գլուխ 5

«Էլ Կլասիկո»-ն 1991 - 2000 թվականներին

Երազանքների թիմ ` երկու անգամ` 5:0

Ընդամենը մի քանի տարում իրավիճակը գլխավայր շուռ եկավ Մադրիդի և Բարսելոնայի դիմակայությունում: 80-ականների վերջին Ռեալը հանգչում էր ,իսկ Բարսան նոր էր մոտենում գահին: Առաջին սեզոնները Կրոյֆի մարզչական «Բարսայում» անհաջող էր, և նա խիստ քննադատության էր ենթարկվում իր մեթոդների համար... Բայց այն բանից հետո, երբ «Ռեալը» նվաճեց գավաթը, Կրոյֆը հանկարծ դարձավ մեր ժամանակների ամենանորաձև մարզիչը:

90-ականների սկզբին Լա Լիգայում սկսվեց Dream Team-ի (Երազանքների թիմի)դարաշրջանը, այն թիմը, որը կառուցեց Կրոյֆը: 1994 թվականին կատալոնացիներն ունեին տարբեր մրցանակներ, մինչդեռ Մադրիդը բավարարվում էր միայն մեկ Արքայի գավաթով: Ընդ որում, մադրիդցիները երկու մրցաշրջան անընդմեջ վերջին տուրում «Տեներիֆեի» հետ խաղում կորցնում էին չեմպիոնությունը: Ցավալի էր:

1994 թվականին Բարսան սեփական հարկի տակ 5:0 հաշվով հաղթեց Մադրիդի «Ռեալին»: Մեկ տարի անց Մադրիդի «Ռեալը» նույն հաշվով հաղթեց «Բարսելոնային»: Յետաքրքիր է, որ երկու հանդիպումներում էլ հաղթող կողմում հանդես է եկել դանիացի Միքայել Լաուդրոկը

Գլուխ 6

«ԷԼ ԿԼԱՍԻԿՈ»-Ն 2001 - 2010 թվականներին

Ֆլորենտինո Պերեսի «Ռեալ» գալով սկսվեց «Գալակտիկոսի» դարաշրջանը: Մադրիդի «Ռեալը» շատ կարևոր հաղթանակ տարավ «Բարսելոնայի» նկատմամբ Չեմպիոնների լիգայի 2001/02 մրցաշրջանի կիսաեզրափակիչում երկու տուրից բաղկացած բախումում: Որից հետո նա նվաճեց իր 9-րդ Չեմպիոնների գավաթը՝ Չիդանի փայլուն գոլով «Բայերի» դեմ եզրափակչում:

Իսկ «Բարսելոնան» կարող է պարծենալ երեք պատմական հաղթանակներով մրցակցի նկատմամբ՝ 0:3 2005-ին, 2:6 2009-ին և 5:0 2010-ին:

2000-ականներին Էլ Կլասիկոյին մասնակցել են բազմաթիվ ֆուտբոլային լեգենդներ՝ Չիդան, Ռոնալդոն, Ռիվալդո, Ռոբերտո Կարլոս, Ռաուլ, Ֆիգու, Ջիերո, Կասիլյաս, Չավի, Կրիշտիանու Ռոնալդու, Կակա, Ռոնալդինյո, Դավիդա, Պոլյու, Վան Նիստելրոյ, Գուտի, Կանավարո, Օուեն, Մակմանաման, Էտո'Օ, Մեսսի, Վիլյա, Բեքհեմ, Ինյեստա, Պիկե, Դանի Ալվես, Իգուաին, Սերխիո Ռամոս, Խաբի Ալոնսո:

Գլուխ 7

Կրիշտիանու Ռոնալդու և Լիոնել Մեսսի (2009–2018)

Կրիշտիանու Ռոնալդու և Լիոնել Մեսսին 2011-12 մրցաշրջանում Լիոնել Մեսսիի և Կրիշտիանու Ռոնալդուի միջև 2009-ից 2018 թվականների մրցակցությունը ամենամրցունակն է եղել Էլ Կլասիկոյի պատմության մեջ, ընդ որում երկու խաղացողներն էլ իրենց ակումբների բոլոր ժամանակների լավագույն ռմբարկուներն են: Նրանց ժամանակաշրջանում երկու ակումբների համար էլ շատ ռեկորդներ են սահմանվել. երկու խաղացողները փոխարինվել են որպես Լա Լիգայի և Չեմպիոնների լիգայի լավագույն ռմբարկուներ շատ սեզոնների ընթացքում, երբ նրանք հանդես էին գալիս «Ռեալի» և «Բարսելոնայի» կազմում: Մեսսին ութ անգամ շահել է «Ոսկե գնդակը», իսկ Ռոնալդուն հինգ անգամ:

Մեսսի-Ռոնալդու մրցակցությունը բնութագրվում էր երկու խաղացողների կողմից խփած բազմաթիվ գոլերով, ի լրումն բազմաթիվ ներքին և եվրոպական տիտղոսների, որոնք դրանց հասնելու հիմնական պատճառն էին: Իրենց ժամանակաշրջանում նրանք նպաստեցին Եվրոպայում իրենց ակումբների գերիշխանությանը, քանի որ նրանք ինը մրցաշրջանում նվաճեցին Չեմպիոնների լիգայի վեց տիտղոս:

Իրենց ժամանակաշրջանում «Ռեալի» և «Բարսելոնայի» միջև մրցակցությունը պարփակվել է Ռոնալդուի և Մեսսիի միջև մրցակցությունով: «Բարսելոնայի» կողմից Նեյմարի և Լուիս Սուարեսի, իսկ Մադրիդի «Ռեալի» կողմից Գարեթ Բեյլի ու Քարիմ Բենզեմայի աստղային ստորագրություններից հետո, մրցակցությունը ընդլայնվեց ակումբների հարձակվողական

եռյակների ճակատամարտով՝ «BBC» (Բեյլ-Բենգեմա-Քրիստիանո)
և «MSN» մականունով: (Մեսսի-Սուարես-Նեյմար): Ռոնալդուն
«Ռեալից» հեռացավ «Յուվենտոս» 2018 թվականին, իսկ Լա
Լիգայի 2018-19 մրցաշրջանում թիմերի առաջին հանդիպմանը
Նախորդող շաբաթում Մեսսին ձեռքի վնասվածք ստացավ՝ դուրս
մնալով խաղից: Դա կլինի 2007 թվականից ի վեր առաջին դեպքը,
երբ Կլասիկոյում ոչ մի խաղացող չներկայացվի, որոշ
լրատվամիջոցներում այն նկարագրում են որպես «դարաշրջանի
ավարտ» : Բարսելոնան հաղթեց հանդիպումը 5-1 հաշվով:

Գլուխ 8

Ներկայիս «ԷԼ ԿԼԱՍԻԿՈ»-Ն

2020թվականին կորոնավիրուսով պայմանավորված չեղարկվել և հետաձգվել են բազմաթիվ խաղեր: Նախորդ սեզոնների համեմատ զգալի ուժեղացումներ չկային, երկու ակումբներն էլ բախվում էին խիստ փուլի՝ հնարավորինս մեծ հաջողության հասնելու նույն նպատակով: Առաջին անգամ նոր մրցաշրջանում հոկտեմբերի 24-ին Կամպ Նոուում, մադրիդյան թիմը 1-3 հաշվով հաղթանակ տարավ, որը կրկնվեց պատասխան խաղում 2-1 հաշվով: Երկու թիմերի վետերան խաղացողների թվում աչքի են ընկել նոր տաղանդներ, ինչպիսիք են Ֆեդե Վալվերդեն, Վինիսիուս Ժունիորը և Անսու Ֆատին:

Մրցաշրջանի վերջում երկու ավագները՝ Սերխիո Բամոսը և Լիոնել Մեսսին, երկուսն էլ իրենց թիմերի և իսպանական ֆուտբոլի առաջատարները, դադարեցրին իրենց պայմանագրերը :

2023 թվականին Պիկեն, Բուսկետսը և Խորդի Ալբան լքեցին «Բարսելոնան»: Այդ տարի էլ Բուսկետսը դարձավ ամենաշատ Կլասիկոներին մասնակցած խաղացողը՝ 48, իսկ մյուս կողմից՝ Բենգեման հեռացավ Մադրիդից: Բացի այդ, 2024 թվականին Վինիսիուս Ժունիորը խփեց առաջին հեթ-տրիկը Իսպանիայի Սուպերգավաթի դասական խաղերում:

Էլ Կլասիկոյին անհրաժեշտ են նոր դեմքեր , երբեմնի փառքը վերականգնելու ու ամբողջ աշխարհի ուշադրությանը արժանանալու համար:

Ռեալ Մադրիդի և Բարսելոնայի մրցակցությունը այնքան մեծ է, որ այն ունի իր բառարանը: Յետևաբար չեք կարող իրական երկրպագու համարվել, եթե դուք ծանոթ չեք այս բառերին:

- Բարսելոնայի երկրպագուներին անվանում են *Բարսելոնիստա*, իսկ թիմը *Բարսա* կամ *Բլաուգրանա*:
- Ռեալ Մադրիդի երկրպագուներին անվանում են *Մադրիդիստա*, իսկ թիմը *Լոս Բլանկոս* կամ *Գալակտիկոս*:
- *Canguelo*-ն տերմին է, որը օգտագործվում է Մադրիդի լրագրողների կողմից նկարագրելու համար Բարսելոնայի վախճ Ռեալին տիտղոսի պայքարում պարտվելը:
- *Լա Մանիտա* (կամ փոքր ձեռքը) ասում են Բարսելոնայի 5-0 հաղթանակը հիշեցնելու համար:
- *Պեգադան* իսպանական բառ է, որը նկարագրում է Ռեալի ավանդական խաղաոճը, որը համարվում է պետահապաշտ
- *Վիլլարատո* բառը օգտագործվում է Մադրիդյան \$աների կողմից, երբ նրանք ուզում են ասել, որ Բարսելոնան հաղթել է իսպանացի մրցավարների պատճառով:

Գլուխ 9

Փյունիկ-Ուրարտու

Բանանց Երևան.Ուրարտու

2001 թվականին Բանանցը տեղափոխվեց Երևան: 2003 թվականի սկզբում Բանանցը միաձուլվեց Սպարտակ Երևան ֆուտբոլային ակումբի հետ՝ պահպանելով նախկին անվանումը: Սպարտակը դարձավ Բանանցի երիտասարդական ակադեմիան՝ վերանվանվելով Բանանց-2: Միավորվելուց հետո Բանանցը վերցրեց որոշ Սպարտակի ֆուտբոլիստների, որոնցից էր Սամվել Մելքոնյանը, ով հետագայում դարձավ Բանանցի պատմության ամենաշատ հանդիպում անցկացրած ֆուտբոլիստը:

2005 թվականին Էդուարդ Գրիգորյանի անվան ֆուտբոլի մարզադպրոցը անցավ Բանանցին, այսպիսով՝ թիմը ձեռք բերեց իր մարզաբազան:

2007 թվականին Բանանցը երկրորդ անգամ հաղթեց Հայաստանի գավաթը՝ եզրափակչում 3-1 հաշվով պարտության մատնելով Արարատին: 2013-14 մրցաշրջանում թիմը իր պատմության մեջ առաջին անգամ հաղթեց Հայաստանի առաջնությունը՝ մրցաշրջանի 28 տուրում վաստակելով 50 միավոր: 2014 թվականին Բանանցը հաղթեց Հայաստանի սուպերգավաթը՝ եզրափակչում 3-0 հաշվով պարտության մատնելով Փյունիկին: 2015-16 մրցաշրջանում եզրափակչում 2-0 հաշվով հաղթելով Միկային՝ Բանանցը 3-րդ անգամ նվաճեց Հայաստանի գավաթը:

2019 թվականի օգոստոսի 1-ին Բանանց ակումբը անվանափոխվեց և ստացավ «Ուրարտու» անվանումը:

«Փյունիկ» ակումբ

«Փյունիկ» ՖԱ-ն պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային ակումբ է, որը հիմնադրվել է Երևանում 1992 թվականին: 1992թ.-ի Հայաստանի անդրանիկ առաջնությունը «Փյունիկի» համար հաջող ստացվեց: «Փյունիկն» ու Գյումրիի «Շիրակը» հավաքեցին հավասար միավորներ և երկուսն էլ ճանաչվեցին Հայաստանի չեմպիոն: Թիմը վերելքով անցկացրեց առաջնությունը և հռչակվեց Հայաստանի առաջին չեմպիոն: Ընդ որում, ՅՄԸՄ-ն և «Շիրակը» վաստակեցին հավասար քանակությամբ միավորներ և չեմպիոնին ի հայտ բերելու համար Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան որոշեց լրացուցիչ խաղ անցկացնել: Սակայն կողմերը համաձայնության չեկան մրցավայրի հարցում և ՀՖՖ-ի գործադիր կոմիտեն որոշում կայացրեց երկու թիմերին էլ հռչակել առաջնության չեմպիոն: Մինչև անվանափոխվելն ակումբը կրել է «Յոմենեթմեն» անվանումը:

Հաջորդ մրցաշրջանում ՅՄԸՄ-ն բավարարվեց 4-րդ տեղով, իսկ 1994 թ.-ի առաջնությունում դարձավ Հայաստանի փոխչեմպիոն:

Հատկանշական է, որ թիմի հարձակվող Արսեն Ավետիսյանը 39 գոլով դարձավ առաջնության լավագույն ռմբարկու, որը երկար տարիներ անգերազանցելի մնաց: 1995 թ.-ին՝

հանրապետությունում ՀՅԴ կուսակցության փակման հետևանքով՝ ՅՄԸՄ-ն, որը ներկայացնում էր քաղաքական այդ միավորումը, ստիպված էր փոխել իր անունը և ակումբը վերանվանվեց «Փյունիկ»: Թիմի ղեկը կրկին ստանձնեց 1,5 տարի Լիբանանում աշխատելուց հետո հայրենիք վերադարձած Խորեն Յովհաննիսյանը:

Փյունիկը հին հունական դիցաբանության մեջ առասպելական թռչուն է, որը, զգալով իր վախճանն, այրվում է և վեր հառնում

մոխրից՝ իբրև նոր, երիտասարդ թռչուն: Առաջին անգամ աշուն-գարուն մրցակարգով անցկացված 1995/96 թթ. առաջնությունում նաև այն, որ թիմն առաջնությունում ոչ մի պարտություն չկրեց, իսկ «Փյունիկի»՝ ռեկորդային այդ անպարտելիության շարքը Ջայաստանի առաջնություններում 59 խաղ կազմեց:

1996 թ.-ին՝ «Փյունիկը» հաղթանակով նշեց իր նորամուտը նաև եվրոգավաթներում. Ջայաստանի չեմպիոնը՝ «Փյունիկը» գերազանց հանդես եկավ և արժանիորեն հռչակվեց Ջայաստանի չեմպիոն: Դա էր վկայում Ջրագդան» մարզադաշտում 3-1 հաշվով փայլուն հաղթանակ տարավ ֆիննական «ՋԻԿ»-ի նկատմամբ: Ներքին առաջնությունում «Փյունիկ» ևս շարունակում էր մրցակցությունից դուրս մնալ: Արդյունքը եղավ այն, որ թիմը 1996-97 թթ. մրցաշրջանում երկրորդ տարին անընդմեջ դարձավ Ջայաստանի չեմպիոն:

1997 թ.-ին «Փյունիկը» իր նորամուտը նշեց նաև Չեմպիոնների Լիգայի խաղարկությունում, որտեղ զիջեց Բուդապեշտի ՄՏԿ-ին: 1997 թ.-ին՝ Ջայաստանի առաջնությունում «Փյունիկը» դուրս մնաց մրցանակային տեղերից, ինչից հետո թիմն աստիճանաբար զիջեց իր դիրքերը: 1998 թ.-ի առաջնության ընթացքում «Փյունիկը» հայտնվեց ֆինանսական ծանր կացության մեջ, քանի որ ակումբը ֆինանսավորող Ռուբեն Ջայրապետյանը հեռացավ ֆուտբոլից: Թիմի մի շարք առաջատար խաղացողներ լքեցին ակումբը: Դա հանգեցրեց նրան, որ «Փյունիկը» առաջնությունը դժվարությամբ ավարտեց 6-րդ տեղում, իսկ հետո ընդհանրապես դադարեցրեց իր գոյությունը: «Փյունիկի» վերածնունդը կայացավ 3 տարի անց, երբ Խորեն Ջովհաննիսյանն ու Ռուբեն Ջայրապետյանը վերադարձան ֆուտբոլ: Աշտարակի «Միկայի» դուստր թիմի՝ «Արմենիկումի»

հիման վրա, որը նախորդ տարվա Առաջին խմբի առաջնությունում ուժեղագույնների խմբում հանդես գալու ուղեգիր էր նվաճել՝ կազմավորվեց «Փյունիկը»: Վերաբացված «Փյունիկի» սեփականատերն է դառնում գործարար Ռուբեն Հայրապետյանը (հետագայում՝ ՀՀՏ նախագահ) և սկսում է թիմի զարգացման գործընթացը:

Այլ ակումբներից թիմ է հրավիրում՝ այնպիսի ֆուտբոլիստների, ինչպիսիք էին Արտավազը Քարամյանն ու Արման Քարամյանը: Թիմ են հրավիրվում նաև ֆուտբոլիստներ և մարզիչներ Մալիից, Կամերունից, Արգենտինայից և հետագայում նաև Ռումինիայից: Նրանք օգնում են ակումբին արագորեն լավ արդյունքի հասնել: 2002 թ.-ին թիմը դառնում է և՛ առաջնության հաղթող, և՛ գավաթակիր: Թիմը հանդես եկավ Չեմպիոնների լիգայում և կարողացավ ևս մեկ փայլուն նվաճման հասնել. «Փյունիկ» մրցակցի հարկի տակ՝ խոշոր 4-0, ապա պատասխան խաղում՝ 2-0 հաշվով հաղթեց Ֆինլանդիայի չեմպիոն «Տամպերե Յուևայթեդին» և հայկական ֆուտբոլի պատմության մեջ առաջինը հաղթահարեց Չեմպիոնների լիգայի որակավորման առաջին փուլը: Հատկապես պատասխան հանդիպումը մեծ իրարանցում էր առաջացրել մեր հանրապետությունում և «Հանրապետական» մարզադաշտը լեփ-լեցուն էր հանդիսականներով: Երկրպագուների հոսքը դեպի մարզադաշտ այնքան մեծ էր, որ շատերը հնարավորություն չունեցան սեփական աչքերով դիտել խաղը:

Հետագա տարիներին «Փյունիկը» ևս մի քանի անգամ հաղթահարեց Չեմպիոնների լիգայի որակավորման առաջին փուլը, բայց ամեն անգամ երկրորդ փուլում նրան բաժին էին հասնում եվրոպական բարձրակարգ ակումբներ, ի դեմս՝ Կիևի «Դինամոյի»,

Դոնեցկի «Ճախտյորի» և Չագրեբի «Դինամոյի»: Փոխարենը՝ երկար տարիներ շարունակվեց «Փյունիկի գերիշխանությունը Հայաստանի առաջնությունում. թիմը 10 տարի անընդմեջ դարձավ Հայաստանի չեմպիոն: Այդ ընթացքում «Փյունիկում» որպես ֆուտբոլիստ են ձևավորվել Ռոբերտ Արզումանյանը, Էդգար Մանուչարյանը, Հենրիխ Մխիթարյանը, Գեորգ Ղազարյանը, Կառլեն Մկրտչյանը, Դավիթ Մանոյանը, Էդգար Մալաքյանը և այլք, ովքեր հանդիսանում էին ակումբի սաները: 2009 թ.-ին ակումբի սեփականատեր Ռուբեն Հայրապետյանը վաճառում է «Փյունիկը» գործարար Սամվել Ալեքսանյանին: 2012 թ.-ին «Փյունիկի» նոր նախագահ է դառնում Ռուբեն Հայրապետյանի որդին՝ Ռաֆիկ Հայրապետյանը:

2017թ.-ին ակումբը ձեռք է բերում ռուսաստանցի գործարար Արթուր Սողոմոնյանը: Ակումբի նոր սեփականատերը թիմի ղեկը վստահում է ռուս մասնագետ Ալեքսեյ Երյոմենկոյին: Վերջինս առաջնության առաջին հատվածում ոչ բավարար արդյունքների համար հրաժարական է տալիս: Նրան փոխարինած Արմեն Գյուլբուրդյանցի գլխավորությամբ՝ «Փյունիկը» առաջնությունն ավարտում է 5-րդ տեղում, սակայն իրավունք է ստանում է որակազրկված Գյումրիի «Ճիրակի» փոխարեն հանդես գալ Եվրոպա լիգայի գավաթի խաղարկությունում: Ի սկզբանե, ակումբի սեփականատեր Արթուր Սողոմոնյանի որոշում է կայացնում է եվրագավաթների հանդիպումներից հետո «Փյունիկ» ակումբը վերանվանել «Երևան», սակայն որոշ իրադարձություններ խոչընդոտ են հանդիսանում դրա իրագործմանը:

Թիմի գլխավոր մարզիչ է հրավիրվում ռուս մասնագետ Անդրեյ Տալալանը: Վերջինս «Փյունիկ» է հրավիրում ռուս խաղացողների, որոնցից շատերի հետ նա աշխատել էր իրա նախկին թիմում՝

«Տամբովում»: Տալալանին հաջողվում է կարճ ժամանակում հաջողություններ գրանցել թիմի ղեկին: Ռուս մասնագետի գլխավորությամբ՝ «Փյունիկին» հաջողվում է հայկական ֆուտբոլի պատմության մեջ առաջին անգամ դուրս գալ եվրոգավաթների երրորդ փուլ: «Փյունիկը» առաջին երկու փուլերում պայքարից դուրս է թողնում համապատասխանաբար՝ մակեդոնական «Վարդարին» ու ղազախական «Տոբոլին», իսկ երրորդ փուլում երկու խաղերի արդյունքով համառ պայքարում զիջում է Թեյ-Ավիվի «Մաքբարիին»:

Վիճակագրությունը՝ ընդհանուր դիմակայություններում

Ինչու՞ կարող ենք անվանել հայկական Էլ Կլասիկո այս երկու ակումբների հանդիպումները, քանի որ ակումբների հանդիպումները ամենաթեժն են , երկու ակումբներում էլ շատ զարգացած է մանակապատանեկան ֆուտբոլը ու նույնիսկ մանկապատանեկան խաղերը անցնում են թեժ մթնոլորտում: Թիմերը միմյանց դեմ ընդհանուր առմամբ 94 խաղ են անցկացրել, որոնցից 48-ում հաջողության է հասել «Փյունիկը», 23-ում հաղթել է «Ուրարտուն», գրանցվել է 23 ոչ-ոքի, խփած և բաց թողած գուլերի հարաբերակցությունն էլ 160-100 է:

Ներկայիս մարզիչը Փյունիկի նախկին ֆուտբոլիստ Եղիշե Մելիքյանն է , որը ժամանակին խաղացել է Ուրարտու(Բանանց) ֆուտբոլային ակումբում: Սա ավելի է թեժացրել երկու ակումբների միջև պայքարը:

Եզրակացություն

Չետագոտության ընթացքում ես կարողացա պատասխանել իմ առջև դրված խնդիրներին և անել հետևյալ եզրակացությունը՝

- Ֆուտբոլային դաշտում բոլոր ակումբներն էլ զգալի հաջողությունների են հասել և աստղաբույլի պակաս չեն ունեցել
- Այս թիմերի միջև հանդիպումներին անհամբեր սպասում և դիտում են հազարավոր մարդիկ:
- Էլ Կլասիկոյի մրցակցությունը հաճախ արտացոլում է քաղաքական լարվածությունը Կատալունիայի և իսպանական պետության միջև: «Բարսելոնան» պատմականորեն կապված է կատալունական ազգայնականության հետ, մինչդեռ Մադրիդի «Ռեալը» համարվում է իսպանական միապետության խորհրդանիշ: Սա հանգեցրել է այն բանին, որ թիմերի միջև հանդիպումները քաղաքական ենթատեքստ ունեն, երկրպագուները դրանք օգտագործում են որպես իրենց տեսակետներն արտահայտելու հարթակ:
- Էլ Կլասիկոն դուրս է գալիս սպորտի սահմաններից և ազդեցություն ունի մշակույթի վրա: Երկու ակումբներն էլ ունեն հսկայական երկրպագուների բազա, և նրանց ինքնությունը խորապես արմատավորված է այն տարածաշրջաններում, որոնք նրանք ներկայացնում են: Այս մրցակցությունը ստեղծել է խորհրդանշական պահեր, լեգենդար խաղացողներ և հիշարժան բախումներ, որոնք շարունակում են ձևավորել ֆուտբոլի մշակույթն իսպանիայում:

- Երկու ակումբների ազդեցությունը տարածվում է հսպանիայից շատ հեռու: Երկու ակումբներն էլ ունեն հսկայական երկրպագուների քանակ ամբողջ աշխարհում, և նրանց հանդիպումները ամենաշատ դիտվող սպորտային իրադարձություններից են :
- Որքան էլ ինտենսիվ է մրցակցությունը, ակումբների միջև խորը հարգանք կա: Տուտբոլիստները հաճախ են փոխում տեղերը, և ակումբներն էլ նպաստել են հսպանիայի և Յայաստանի հավաքականների հաջողությանը: Փոխադարձ հարգանքը հիշեցնում է, որ սա, ի վերջո, պրոֆեսիոնալ խաղ է:

Օգտագործված էլեկտրոնային գրականության ցանկ

- <https://sites.duke.edu/wcwp/guide-to-global-soccer-blogs/spanish-language-blogs/el-clasico-en-espanol/historia-de-la-rivalidad/>
- <https://www.barcelona-t>
- <https://armsport.am/435392/>
- <https://veebrant.com/facts-about-el-clasico/>
- ourist-guide.com/es/deporte/barcelona-fc/barcelona-fc-historia.html
- <https://www.winsports.co/opinion/blogs/juanmoreno/real-madrid-vs-barcelona-el-entorno-social-que-explica-su-gran-importancia-28177>
- https://www.ole.com.ar/futbol-internacional/espana/claves-guerra-barcelona-real-madrid_0_7yPixc1pZt.html
- https://es.wikipedia.org/wiki/El_Cl%C3%A1sico
- https://es.wikipedia.org/wiki/F%C3%BAtbol_Club_Barcelona
- https://es.wikipedia.org/wiki/Real_Madrid_Club_de_F%C3%BAtb
- <https://cnnespanol.cnn.com/2023/04/19/escandalo-corrupcion-acusaciones-favoritismo-franquismo-real-madrid-barcelona-trax/>
- https://www.euro-football.ru/article/35/1003488448_istoriya_el_klasiko_21-go_veka_zavisimost_ot_turnirnoy_tablicyi
- <https://www.marca.com/futbol/clasico.html>
- <https://elcomercio.pe/deporte-total/futbol-mundial/el-clasico-la-historia-de-la-rivalidad-entre-real-madrid-y-barcelona-informe-noticia/>